ADEDE
SEARCH & RECOVERY

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 260

Archeologienota Ghevers te Eeklo

(Oost-Vlaanderen)

Programma van Maatregelen

VERLEYSEN AARON

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2018
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Claeys Simon & Janssens David
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba.

Inhoudsopgave

1 Gemotiveerd advies ..... - 4 -
2 Programma van maatregelen ..... - 5 -
2.1 Administratieve gegevens ..... - 5 -
2.2 Aanleiding van het vooronderzoek ..... - 11 -
2.3 Resultaten bureauonderzoek ..... - 11 -
2.4 Vraagstelling en onderzoeksdoelen ..... - 12 -
2.5 Onderzoeksstrategie -methodes en -technieken ..... - 13 -
2.6 Afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk ..... - 15 -
2.7 Randvoorwaarden ..... - 15 -
3 Plannenlijst ..... - 16 -
4 Lijst van figuren ..... - 17 -

1 Gemotiveerd advies

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet mogen nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek.

Tijdens het bureauonderzoek, uitgevoerd door ADEDE-bvba, werd vastgesteld dat de reeds bestaande bronnen niet voldoende informatie bevatten om vast te stellen of zich al dan niet een archeologische site bevindt binnen de contouren van het onderzoeksgebied. Op basis van de aardkundige gegevens blijkt dat het plangebied gelegen is op dekzand, waarbij het zich geomorfologisch situeert in een overgangsgebied van een lager naar een hoger deel. Verder zijn de geplande werken van zo'n aard dat er mag worden uitgegaan van een verstoring van het bodemarchief. Dit alles leidt ADEDE-bvba ertoe te adviseren dat verder onderzoek noodzakelijk is. Na een grondige afweging van alle door de Code van Goede Praktijk voorgestelde onderzoeksmethodes lijkt een proefsleuvenonderzoek in dit geval de meest aangewezen strategie om het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied zo efficiënt en adequaat mogelijk verder in te schatten. Deze onderzoekstechniek biedt voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

2 Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2017K293
Site	Eeklo, Ghevers
Projectsigle ADEDE	EEK-OOS
Ligging	Ghevers, 9900 Eeklo
Bounding Box	Punt 1 (NO): X: 94390,087 m
	Y: 208886,951 m
	Punt 2 (ZW): X: 94246,306 m
	Y: 208689,252 m
Topografische kaart	Zie plannr. 1
Kadaster	Eeklo, 1ste afdeling, sectie D, Kad. Nr. 232Y Zie plannummer 3
Soort onderzoek	Bureauonderzoek
Aard van de vervolgwerken	Bouw verzorgingstehuis
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	Simon Claeys 2017/00184
	Alexander Cattrysse 2017/00187
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bvba
Bibliografische referentie	Verleysen A., Rochtus G., 2017, Archeologienota Ghevers te Eeklo (Oost-Vlaanderen), ADEDE Archeologisch Rapport 260, Gent.
Grootte projectgebied	16922 m^2
Periode uitvoering	December 2017
Thermen thesaurus Onroerend Erfgoed	Archeologienota, Bureauonderzoek
Verstoorde zones	Verharding, dense begroeiing, ophoging

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

EEKLO - GHEVERS

Plannr. 1
Topografische kaart

2017K293 20/03/2018

© AGIV

Legende

Projectgebied

N

0 370

Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

EEKLO - GHEVERS

Plannr. 2
Luchtfoto 2017

2017K293 20/03/2018

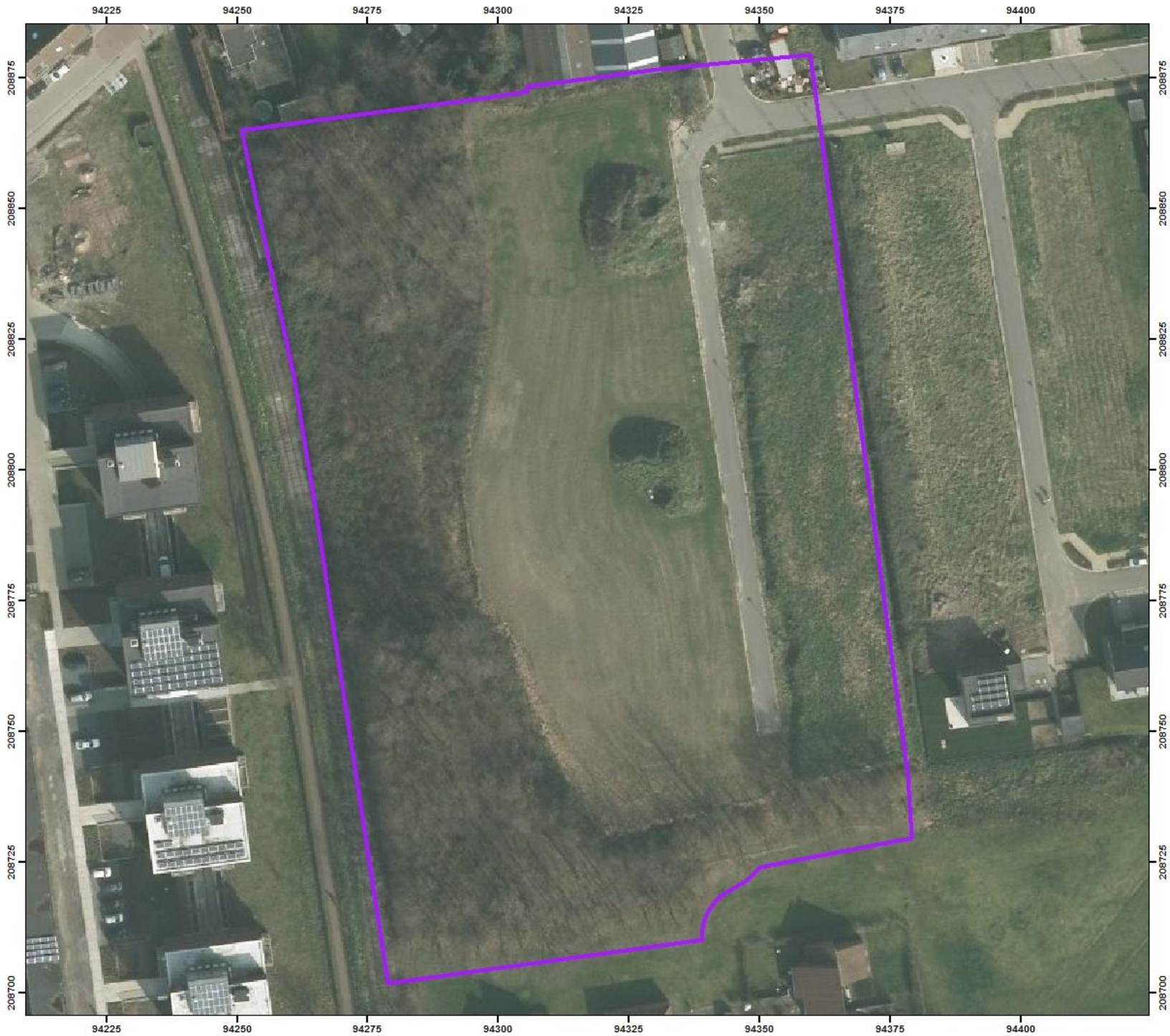
© AGIV

Legende

Projectgebied

N

0 50
Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

EEKLO - GHEVERS

Plannr. 3
GRB (kadaster)

2017K293 20/03/2018

© AGIV

Legende

Projectgebied

N

0 50

Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

EEKLO - GHEVERS

Plannr. 4
Verstoorde zones

2017K293 20/03/2018

© AGIV

Legende

- Projectgebied
- Verharding
- Dense begroeiing
- grondophogingen

N

0 50
Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

EEKLO - GHEVERS

Plannr. 6
Geplande toestand

2017K293 20/03/2018

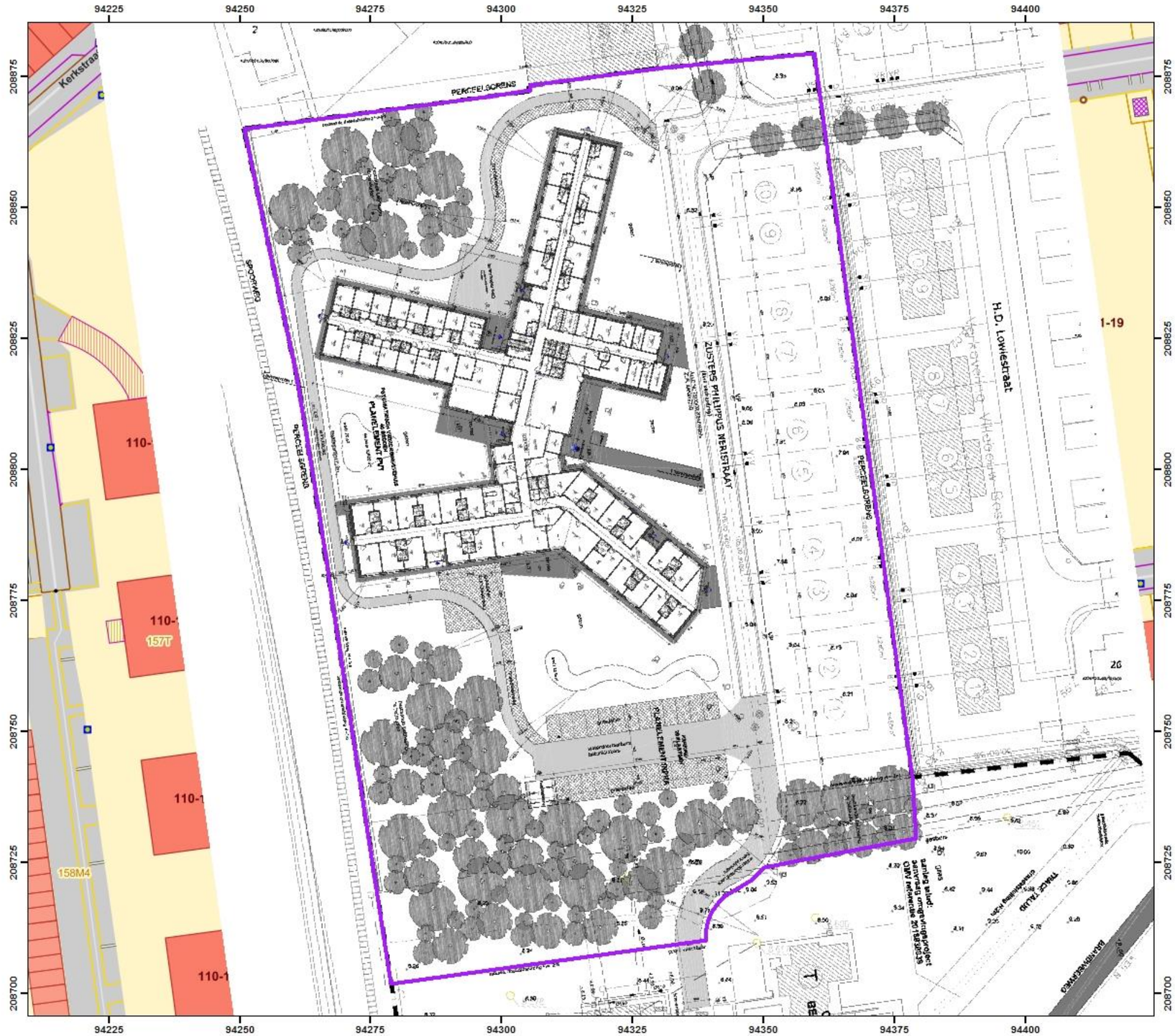
© AGIV

Legende

Projectgebied

N

0 50
Meter

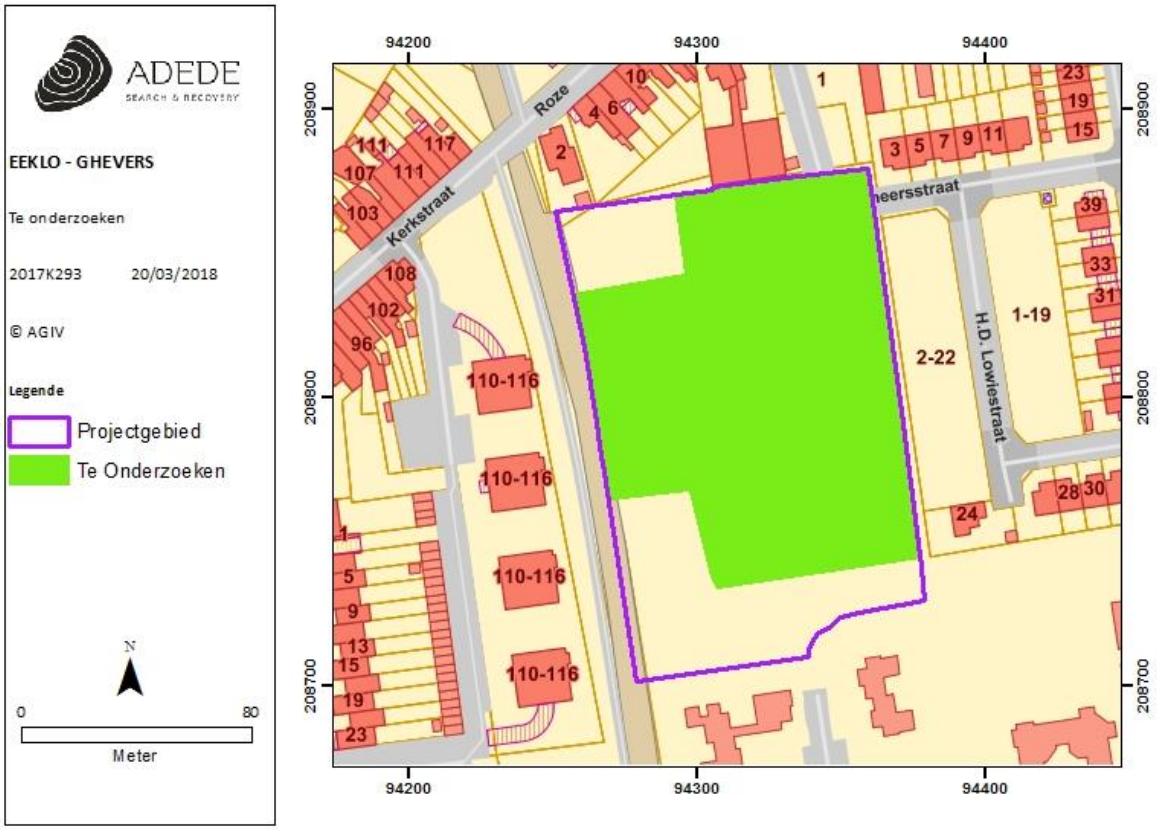

2.2 Aanleiding van het vooronderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag tot het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning voor de percelen Eeklo, 1ste afdeling, sectie D, Kad. Nr. 232Y. De archeologienota voor het onderzoeksgebied gelegen langs de Ghevers en Zusters Philippus Nerisstraat te Eeklo wordt opgemaakt voor een totale oppervlakte waarvan de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer beslaat en de ingreep in de bodem minimum 1000m². De initiatiefnemer is hierdoor verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De geplande werken houden een nivellering in van het projectgebied vooraleer de bouw van start gaat. Na de bouw van het PVT wordt het projectgebied nadien opgehoogd met teelaarde.

2.3 Resultaten bureauonderzoek

In het kader van het opstellen van de archeologienota werd een bureauonderzoek (2017K293) uitgevoerd. Tijdens dit bureauonderzoek werd aan de hand van reeds bestaande bronnen het onderzoeksgebied geografisch, geo(morfo)logisch, historisch en archeologisch gesitueerd.

Figuur 1. Archeologische verwachting binnen het projectgebied.

2.4 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem heeft als doel informatie en gegevens te verzamelen die als aanvulling dienen op de reeds bestaande archeologische, geografische, geologische en historische bronnen. Het onderzoek heeft als uiteindelijk doel na te gaan of er een mogelijk archeologisch waardevolle site binnen de contouren van het onderzoeksgebied aanwezig is. Aan de hand van de verzamelde informatie van het proefsleuvenonderzoek, gecombineerd met het reeds uitgevoerde bureauonderzoek, kan vervolgens een verder te volgen strategie uitgewerkt worden voor de bescherming van het archeologisch patrimonium ter hoogte van het onderzoeksgebied. Volgende onderzoeksvragen dienen beantwoord te worden aan de hand van het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem:

- *Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving en duiding. Komt dit overeen met de vaststellingen uit het booronderzoek?*
- *Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?*
- *Zijner sporen aanwezig? Zo ja, geef een geknopte beschrijving.*
- *Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?*
- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*
- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*
- *Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van occupatie?*
- *Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen,…) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?*
- *Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja:*
    - *Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?*
    - *Wat is de omvang?*
    - *Komen er oversnijdingen voor?*
    - *Wat is het, geschatte, aantal individuen?*
- *Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?*
- *Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen ,geomorfologie, ….)*

2.5 Onderzoeksstrategie -methodes en -technieken

Proefsleuven dienen aangelegd te worden binnen de afgebakende zone, tenzij delen kunnen worden uitgesloten vanwege verstoring van het archeologische niveau. Om na te gaan over relevante archeologische grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik te worden gemaakt van parallelle continue proefsleuven over het geselecteerde deel van het onderzoeksgebied (zie voorstel proefsleuven, afhankelijk van resultaten landschappelijk bodemonderzoek). De sleuven zijn 2m breed en de afstand tussen de middenlijn van elke sleuf meet minimum 12m en maximum 15m. De sleuven worden aangelegd tot op het archeologisch vlak dat bepaald wordt door de veldwerkleider in samenspraak met de aardkundige. Daarnaast dienen kijkvensters en dwarssleuven aangelegd te worden. De keuze hiervoor dient er plaatse te gebeuren in functie van het grootste kennisvermeerderingspotentieel. In totaal dienen 7 proefsleuven aangelegd worden met een NW-ZO oriëntatie. Enkel het deel van het onderzoeksgebied waar de geplande werken zullen plaatsvinden wordt opgenomen in het proefsleuvenplan.

Via deze methode wordt, conform artikel 8.6.2 van de Code van Goede Praktijk, minstens 12,5% gedekt. Op deze manier wordt er maximale info bereikt tegen een minimale kost. De motivering voor deze keuze dient eveneens toegelicht te worden in de rapportering. Indien wordt afgeweken van het voorgestelde sleuvenplan dient dit toegelicht te worden in de rapportering.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand aan de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (o.a. brandrestengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.
Zowel het veldwerk als de verwerking en de rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het voorgestelde vooronderzoek moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

De gewenste competenties voor de actoren zijn de volgende:

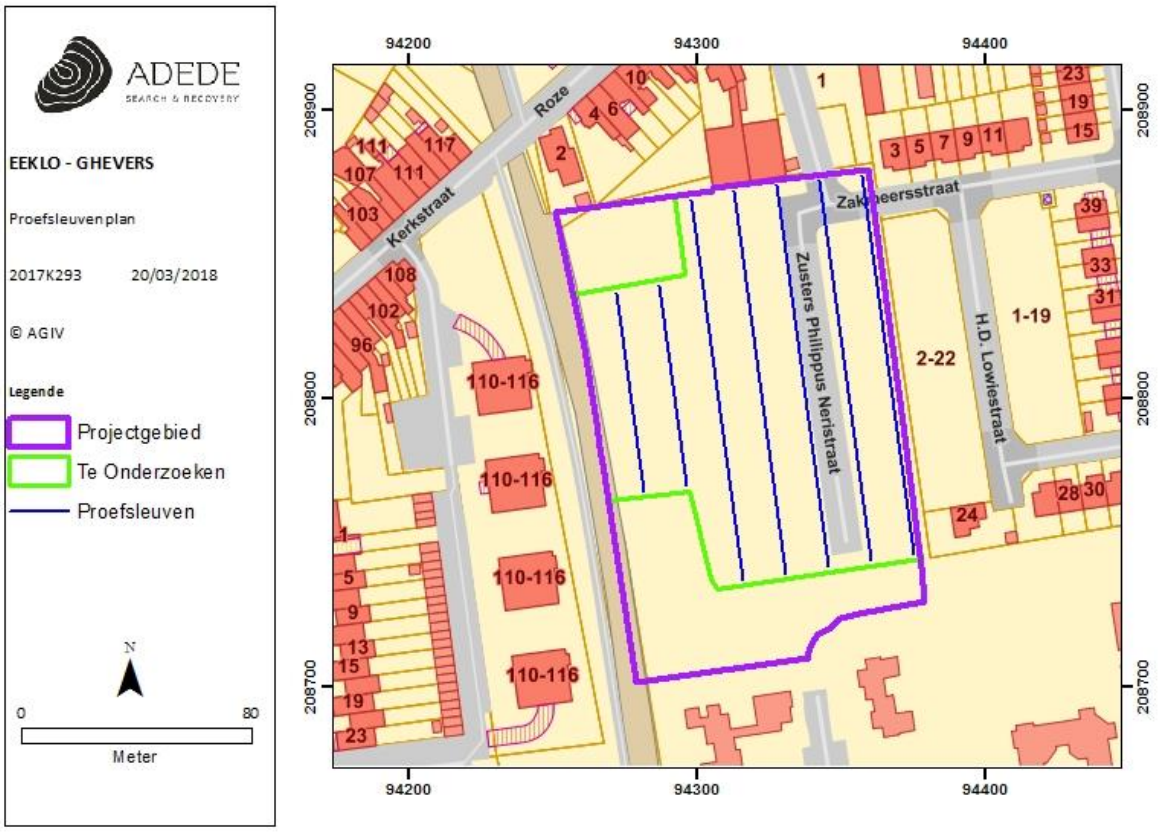
- Veldwerkleider met ervaring in het aanleggen van proefsleuven
- Assistent – archeoloog met ervaring in het aanleggen van proefsleuven

- Erkend archeoloog

Indien tijdens het werken silexvondsten aangetroffen worden, ondanks de lage verwachting, moet een steentijdmateriaalspecialist tijdens het veldwerk of de verwerking geraadpleegd worden. Indien uit het proefsleuvenonderzoek blijkt dat er binnen het onderzoeksgebied steentijd artefactsites voorkomen en waar deze gelokaliseerd zijn, dient een waarderend archeologisch booronderzoek uitgevoerd te worden. Via deze methode kunnen er inzichten bekomen worden in de diepte, spreiding, datering en bewaringsgraad van de sites. Daarom dienen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Op welke dieptes zijn de steentijd artefactsites bewaard?
- Wat is hun spreidingsvorm?
- Wat is hun densiteit?
- Wat is hun bewaringstoestand?
- In welke periodes kunnen ze gedateerd worden?
- Is er vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving nodig? Zo ja, welke strategie?

Voorafgaand aan deze methoden dienen aan de hand van het proefsleuvenonderzoek zones met verwachtingen te worden opgesteld, waarbinnen de boringen uitgevoerd dienen te worden, met een tussenafstand van 5m tussen de raaien en 6m afstand tussen de individuele boringen; dit in de vorm van een regelmatig verspringend driehoeksgrid. Deze boringen dienen ingemeten te worden met een GPS-toestel, zodat de coördinaten (x, y en z) gekend zijn. De precieze positie, oriëntatie en omvang van de grids is nader te bepalen op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek. Het type grondboor dat gebruikt zal worden is een Edelmanboor, met een diameter van 12cm. De boringen worden handmatig uitgevoerd tot een diepte die tijdens het onderzoek dient bepaald te worden. Van elke boring worden zowel de volledige diepte, als de onder- en bovengrens van de horizonten geregistreerd. De opgeboorde sedimenten zullen steeds de relevante bodemhorizonten omvatten die nodig zijn om een goede evaluatie van de steentijd artefactensite(s) te maken. De stalen krijgen per volume een uniek staalnummer, en worden nat uitgezeefd op een maaswijdte van 1mm op 1mm. Na het drogen worden ze geanalyseerd door een vuursteenspecialist.

Figuur 2. Sleuvenplan.

2.6 Afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk. Indien tijdens het veldwerk blijkt dat een afwijking noodzakelijk is, dan wordt dit gemotiveerd beschreven in de nota.

2.7 Randvoorwaarden

De nivelleringswerken staan gepland tot het peil van 8.43m TAW, uit opmetingsplannen van vroeger (voor de ophoging tot het huidig niveau) werd vastgesteld dat het maaiveld zich destijds op 8.30 à 8.40m TAW bevond. Bijgevolg mag bij de nivelleringswerken zonder archeologische begeleiding niet dieper worden gegaan dat het maaiveld vastgesteld op 8.40 TAW uit de vroeger opmetingsplannen.

3 Plannenlijst

Plannr.	Beschrijving	Schaal	Wijze vervaardiging	Datum aanmaak
0001	Projectgebied op topografische kaart.	1:6000	digitaal	29/11/2017
0002	Projectgebied op orthofoto uit 2016.	1:2500	digitaal	29/11/2017
0003	Projectgebied op GRB kaart, kadastrale informatie.	1:1000	digitaal	29/11/2017
0004	Gekende verstoorde zones binnen het projectgebied.	1:1000	digitaal	29/11/2017
0006	Inplantingsplan geplande situatie projectgebied.	1:750	digitaal	29/11/2017

4 Lijst van figuren

Figuur 1. Archeologische verwachting binnen het projectgebied. ..... - 11 -
Figuur 2. Sleuvenplan. ..... - 15 -